DZIENNIK
Wyroków Sądu Kassacyynego
XIĘSTWA WARSZAWSKIEGO.
TOM II.
ODDZIAŁ TRZECI.

Nro 29.

FREDERYK AUGUST
z Bożéy Łaski Król Saski Xiąże Warszawski etc. etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, że Sąd Nasz Kassacyiny Xięstwa Warszawskiego wydał wyrok następuiący:

Działo się w Warszawie w Pałacu zwykłych posiedzeń Rady Stanu, Krasińskich zwanym, na posiedzeniu zgromadzonego Sądu Kassacyinego, dnia trzynastego Marca tysiąc ośmset dwunastego roku.

SĄD KASSACYINY.
Xięstwa Warszawskiego.

Między Joanną Katarzyną dwòch Jmion, z Szubertòw, piérwszym ślubem Jana Ross, drugim Piotra Wilhelma Motte małżonką pozostałą wdową, w Warszawie przy Ulicy Dzielna zwanéy pod liczbą 2358. zamieszka-

łą, zanoszącą rekurs przeciw wyrokowi Sądu Appellacyynego Wydziału czwartego w dniu siedmnastym Listopada tysiąc ośmset dziesiątego roku zapadłemu, przez Mecenasa Kajetana Kozłowskiego z iedney; a Zofią z Górskich Szymanowską Regentową Koronną pozostałą wdową, tudzież Michałem; Józefem i Ignacym Szymanowskiemi Synami w Warszawie przy Ulicy Krakowskie Przedmieście pod liczbą 451, zamieszkanie maiącemi, do kassacyi powołanemi, przez Mecenasa Xawerego Kiedrzyńskiego z drugiey strony;

Maiąc sobie rapportem Kommissyi Podań i Instrukcyi, przełożony następuiący stan sprawy:

Dnia trzeciego Lutego tysiąc ośmset pierwszego roku Matka i Synowie Szymanowscy teraz do kassacyi powołani, zawarli z Piotrem Wilhelmem Motte i iego małżonką teraz rekursuiącą punktacyą do kontraktu przedaży dóbr Kask, za summę dziewięćdziesiąt dwa tysiące talarów. Obiedwie strony §. 14. téyże punktacyi zastrzegły sobie, iż gdyby Kontrakt przez winę iedney z nich nie miał bydź ściśle dopełnionym, w tenczas druga mieć będzie prawo żądać sześć tysięcy talerów iako Vadium i wynadgrodzenie szkody. §. ten punktacyi stał się początkiem troistego w dalszym czasie między stronami processu.

Gdy bowiem Szymanowscy, z powodów do sprawy dzisieyszey nienależących starali się od wszelkich obowiązków względem Mottów uwolnić, a nawet w dniu dziewiętnastym tegoż miesiąca i roku, przystąpili do Kontraktu sprzedaży tychże Dóbr Ernestowi Sartoryuszowi de Schwanenfeld, Mottowie zanieśli do byłey Regencyi Warszawskiey skargę, w którey domagali się:

a) iżby teraz powołani zobowiązanemi zostali, do wypełnienia punktacyi;
b) do zawarcia urzędowego Kontraktu;
c) oraz do zapłacenia mimo tego, za nieścisłe dopełnienie umowy Vadium §. 14. oznaczonego;

We trzech rządu zeszłego instancyach toczył się spór, zasadzony istotnie na znaczeniu wyrazu Vadium, w którym powołani proste odstępne (poenam ambulatoriam,) rekursuiący zaś karę konwencyonalną (poenam conventionalem) utrzymywali.

Senat pierwszy Regencyi Warszawskiey, przychylaiąc się zupełnie do wniosków strony powodowey, to iest Mottow małzonków. osądził:

„ iż powołani winni punktacyi, dopełnić; Kontrakt w dniach ośmiu, na mocy téyże punktacyi zawrzeć, pod zagrożeniem dopełnienia tego z władzy Sądu; nakoniec Vadium §. 14. wyrażone w summie sześć tysięcy talarów zapłacić.„

Drugi Senat téyże Regencyi, z odwołania się Szymanowskich Wyrokiem swoim pierwszego Września tysiąc ośmset pierwszego potwierdzonym przez Wyrok Revisorium Berlińskiego w dniu pierwszym Grudniu tegoż roku publikowany, postanowił:

„ iż powołani do uzupełnienia punktacyi nie mogą bydź bezwarunkowo znagleni, lecz że owszém strona pierwiastkowo powodowa to iest Mottowie. winni są rozważyć, czyli bez naruszenia swego sumienia i bez wystawienia się na kary za krzywo-przysięstwo są w stanie wykonać przysięgę;

iako przy zawieraniu powyższéy punktacyi i przy układzie §fu iéy 14go umowa się ściągała nie do odstępnego (poena ambulatoria), lecz do kary konwencyonalnéy (poena conventionalis) „(das bey Abschliessung der Punktation) (słowa są wyroku) und bey Eingehung des §. 14. derselben, die verabredung nicht auf eine Wandelpoen, sondern auf eine conventionalstrafe gegangen.„

Wyrok ten na przypadek wykonania przysięgi mieć chciał, iż Szymanowscy nie tylko Vadium zapłacić, ale i Kontrakt dopełnić są winni; na przypadek niewykonania przysięgi,

że ciż po zapłaceniu vadium, od dopełnienia Kontraktu są wolni.

W dniu czwartym Stycznia roku następuiącego tysiąc ośmset drugiego, Małżonkowie Mottowie, przed Deputowanym Regencyi, w obecności Kommissarza Kauscha, ze strony Szymanowskich umocowanego, powyższą wykonali przysięgę, a w skutku tego zapadła Rezolucya puryfikacyina w dniu piątym Stycznia tegoż roku stronóm publikowana, stanowiąca pierwszą alternatę wyroku rewizoryinego.

Nie które przecież ieszcze między stronami zachodziły spory. Mottowie wzbraniali się wydać do rąk Szymanowskich całéy szacunkowéy summy: ci czynili excepcye co do wsi Regów i Cybulszczyzny. Lecz gdy pierwsi złożyli pieniądze do depozytu, nastąpiła ostateczna rezolucya Sądowa, nakazuiąca ową pierwotną punktacyą w formalny Kontrakt z urzędu zamienić, i tytuł possesyi na rzecz nabywców uskutecznić. Późniéy ie-

dnak w terminie dwudziestego szóstego Maia tysiąc ośmset trzeciego w zamiarze bliższego porozumienia się wyznaczonym, ugodziły się strony w ten sposób:

że Mottowie dozwolili sprzedaiącym summę szacunkową do depozytu złożoną odebrać; ci zaś odstąpili od swych wniosków przeciw zapisaniu na rzecz Mottów tytułu possessyi tak na dobrach Kaski, iako też częściach zaprzeczanych włości. —

Takowy akt przez szczególnego Pełnomocnika zdziałany, Zofia z Górskich Szymanowska w dniu dwudziestym osmym tegoż miesiąca i roku, zatwierdziła i podpisała w przytomności Kuratora sexus. Szymanowscy odebrali summę z depozytu, prócz dwunastu tysięcy talarów, które na fundusz pretensyi Mottów, z powodu zapóźnego oddania dóbr Kask. iako też na extabulowanie summ niektórych późnieyszych w Depozycie pozostały; i tym sposobém na Swięty Jan tysiąc ośmset trzeciego roku skończył się spór powyższy między stronami. W krótkim czasie Mottowie też dobra sprzedali Jenerałowi Błociszewskiemu, nie bez znacznego iako sami twierdzą zysku dla siebie.

Nie długo potém to iest na dniu szesnastym miesiąca Października tysiąc ośmset czwartego wszczął się process kryminalny opieraiący się szczególniey na owych wyrazach przysięgi wyżéy cytowanych:

„iż przy zawieraniu punktacyi, i układzie §. 14. umowa się ściągała, nie do odstępnego, lecz do kary konwencyonalnéy.„

Józef bowiem Szymanowski zaniosł denuncyacyą o krzywo-przysięstwo, przeciw małżonkom Mottom, odwołuiąc się,

już to do samych wyrazów rzeczonego §.„

już do różnych świadectw które miały okazać, że umowa między stronami była inna, nie zaś taka iak Mottowie zaprzysięgli;

iuż do nadzwyczaynéy niespokoyności i wahania się teraz rekuruiącéy w czasie wykonania przysięgi, iuż wreszcie do listu Konsyliarza Regencyi Jonasa, który ową punktacyą przyimował i własnéy swoiey przypisywał winie, nie dosyć iasne wysłowienie §. 14. i że sam Piotr Wilhelm Motte miał mu przyrzéc, iako z owéy niedokładnéy redakcyi, żadnego przeciw Szymanowskim wniosku czynić nie będzie.

Wyrok piérwszéy Instancyi skazał oskarżonych na sześcio-miesięczny areszt, za krzywoprzysięstwo popełnione z nieostrożności; lecz Wyrok dru-

giéy Instancyi zupełnie ich od zarzutu krzywo-przysięstwa uwolnił, zostawuiąc im nawet co do kosztów regress do denuncyanta.

Po ukończonym w ten sposób cywilnym i kryminalnym processie powołali na nowo Szymanowscy Mottów, iuż za rządu teraźnieyszego, przed Sądy cywilne, chcąc dowieść iuż z inkwizycyi w sprawie kryminalnéy, iuż nawet z powodów samegoż wyroku ich uwalniaiącego;

że przysięga przez nich wykonana nie odpowiadała temu, czego od nich żądał Sędzia, przepisuiący rotę przysięgi; że zatém skutki cywilne wyroku rewizoryinego, powinny bydź urządzone wedle drugiéy alternaty, to iest iak gdyby Mottowie nie przysięgli. Ponieważ zaś dobra Kaski iuż w trzecim zostawały ręku, wnosili przeto, aby zyski z przedaży dóbr tych przez Mottów odniesione, powodom zwróconemi były, równie iak wszelkie koszta processów —

Trybunał piérwszéy Instancyi Departamentu Warszawskiego, wyrokuiąc na dniu dwudziestym drugim Czerwca tysiąc ośmset dziesiątego, zapatrzywszy się na rezolucyą puryfikacyiną, w skutku wyroków ostatecznych zapadłą, i uważaiąc swóy Sąd w mieyscu pierwszéy Instancyi ustałego rządu, nie uznawał się bydź mocnym wchodzić w rozpoznanie sprawy, i nie rozstrzygaiąc excepcyi przez stronę pozwaną wnoszonych, rzecz do Sądu Appellacyinego odesłał.

Z odwołania się stron obudwóch, Sąd Appellacyiny wyrokiem zaskarżonym, dwie główne postanowił decyzye:

1. iż rezolucya puryfikacyina, nie iest toż samo co wyrok prawomocny, lecz że iest tylko exekucyą wyroku prawo-mocnego, a zatém excepcye skończonego sporu przez Mottów wnoszone, i przytaczane przez nich Dekreta Królewskie zapewniaiące niewzruszoną moc wyrokom ostatecznym pruskim nie są do przypadku stosowne;
2. że wyrok Revisorium Berlińskiego przysięgę Mottom nakazuiący, gdy oni takiéy przysięgi iakiéy Sędzia od nich wymagał nie wykonali, winien bydź w sposobie drugiéy alternaty uskuteczniony.

W powodach tego zaskarżonego wyroku, mniema Sąd:

a) iż wyrazy owe § 14. punktacyi = umowa się ściągała = a stąd sama rota przysięgi, są przeciwne zeznaniu Mottów,

w processie kryminalnym oświadczonemu, iako przy zawieraniu ugody, mowa tylko była o Vadium, wyrazów zaś Wandelpoen, i Conventionalstrafe, ani używano, ani ich znaczenia tłumaczono;

b) odwołuie się w ogólności do wyroku uniewinniaiącego Mottów od zarzutu krzywoprzysięstwa, lecz przeświadczaiącego o niestosówności wykonanéy przysięgi, z myślą wyroku który ią przepisał;

c) odwołuie się równie w ogólności, do praw rządu zeszłego na mocy których Sąd kryminalny drugiéy Instancyi, i z téy przyczyny obwinionych uwalnia, że przysięga iako nie continuo actu wykonana, za rozmyślnie przygotowaną uważana bydź nie mogła.

Przeciw temu wyrokowi zanosząc rekurs Joanna Katarzyna z Schubertów, pierwszym ślubem Jana Ross, drugim Piotra Wilhelma Motte pozostała wdowa, przez Mecenasa Kaietana Kozłowskiego, następuiące przytacza Kassacyine powody.

I. Przywłaszczenie władzy prawodawczéy Przez Sąd wyrokuiący, w przyięciu zasad, których prawo niestanowi,

II Obrazę wyraźnego prawa;

III. Przestąpienie istotnych Sądowego postępowania formalności;

IV. Wyrokowanie bez poprzedniczego upoważnienia Sądu Kassacyinego;

I. W poparciu tych zarzutów wnosi nayprzód Mecenas strony rekursuiącéy = iż gdy początkowy process cywilny wyrokiem ostatecznym rządu zeszłego ukończonym został, gdy po wykonaniu wskazanéy przysięgi rezolucya puryfikacyina równą powagę z wyrokiem prawo-mocnym maiąca zapadła; gdy iedyny środek wzruszenia rzeczy prawo-mocnie osądzonéy, zarzut krzywoprzysięstwa, w processie kryminalnym ostatecznie był uchylonym, z zastrzeżeniem nawet zwrotu oskarżonym do denuncyanta; — Sędzia wyrokuiący przypuszczaiąc nową prawem nieupoważnioną różnicę między skutkami cywilnemi i kryminalnemi, i na téy zasadzie wzruszaiąc prawomocne zeszłego rządu wyroki, przyznał sobie przeciw konstytucyi moc prawodawczą. —

Równemu oraz popadł zarżutowi, gdy mimo prawa uznał, że przysięga nie continuo actu wykonana iest nieważną, którey to nawet okoliczności in facto nie miał przed sobą dostatecznie udowodnioney;

II. Tu przywodząc Mecenas §. 1. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowey pruskiey według którego prawo-mocne wyroki wzruszane bydź nie mogły; — § 24. tegoż tytułu, części I prawa, w tym tylko razie do wynadgrodzenia szkód moc nadaiący, gdy przekonanie o krzywo-przysięstwo nastąpi, § 414. Ordynacyi kryminalney oznaczaiący skutki zupełnego uwolnienia, według którego wszelkie dalsze powoływanie strony ztegoż samego zarzutu nie może mieć mieysca; — §§ 15. 16. 17. tyt: VIII. i §. 377. tyt: X. Ordynacyi Sądowey Cywilney. którym zdaniem Mecenasa Sąd wyrokuiący uchybił, gdy rezolucyą puryfikacyiną obalił, a tę strona uważa, iako równą powagę z wyrokiem prawo-mocnym maiącą, i na poparcie swego mniemania Opinią prawników składa; na ostatek Dekreta Królewskie dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego, i dziesiątego Października tysiąc ośmset dziewiątego, stanowiące o prawności Wyroków ostatecznych rządu zeszłego, oraz o niewzruszeniu praw nabytych; — niemniey § 270. tyt: V. części I. prawa powszechnego pruskiego, którego mocą, mimo nawet ostatecznych wyroków komplanacya dwudziestego szóstego Maia tysiąc ośmset trzeciego, o którey wyżey, w tym stopniu rzecz postawiła, iż ta z żadnego pozoru wzruszaną bydź nie mogła; — wnosi,

iż wyrok zaskarżony wszystkim pomienionym prawom uchybia.

III. Odwołuiąc się daley do tego, iż rekursuiąca w processie nineyszym, przestawała iedynie na excepcyi litis finitae, z zastrzeżeniem sobie odpowiedzi w sprawie główney, ieżeliby ta wzruszoną bydź mogła, i przytaczaiąc Art: 134. Kodexu postępowania Cywilnego, zarzuca Mecenas wyrokowanie w sprawie nieprzygotawaney, i sądzenie w drugiey instancyi tego, co w pierwszey sądzonem nie było.

IV. Czwarty nareszcie zarzut na tem opiera, iż Sąd wyrokuiący z przestąpieniem prawa w Dekrecie Królewskim trzeciego Kwietnia

tysiąc ośmset dziesiątego roku obiętego, wdał się w rozpoznanie, czyli sprawa maiąca za cel wzruszenie wyroków ostatecznych rządu zeszłego, rozpoczętą bydź może, co właściwie do Sądu Kassacyinego należy. Odpowiadaiąc na ten wywód, przez Mecenasa Xawerego Kiedrzyńskiego, strona do Kassacyi powołana, utrzymuie nayprzód:

Ad I. iż ani powołanych, ani Sądu wyrokuiącego bydź mogło zamiarem, wzruszać ostateczne zeszłego rządu, tak w cywilnym iak w kryminalnym processie wyroki; że owszem o to iedynie chodziło, aby wyrok rewizoryiny przywieść do skutku, a przez okazanie niedostateczney, i z myślą wyroku niezgodney przysięgi, uskutecznić drugą ową alternatę, która na przypadek niewykonania przysięgi oznaczoną była, i którą różnica skutków cywilnych od kryminalnych wskazuie.

Biorąc tu Mecenas za zasadę wniosków swoich, że takowa różnica w samey naturze rzeczy polega, usiłuie poprzeć twierdzenie swoie samemiż powodami wyroku kryminalnego ostateczney instancyi, uwalniaiącego Małżonków Mottów od zarzutu krzywo-przysięstwa.

Tu przywodząc z rzeczonego wyroku

a) naganę Sędziego Cywilnego, tyczącą się niedokładney redakcyi, roty przysięgi, i deputowanego względem niedopełnienia ściśle obowiązków swoich.

b) nieznaiomość prawa przysięgaiących, którym wyrazy techniczne ani znane, ani tłumaczone były; a poniekąd i iężyk niemiecki nie dosyć znaiomy;

c) nie wykonanie przysięgi actu continuo;

d) zdanie wreszcie Sędziego, że krzywo-przysięstwo w tenczas dopiero iest dowiedzionem, gdy contrarium zaprzysiężonego zdania, żadney niepodlega wątpliwości;

mniema, iż te wszystkie powody uwalniaiące od kary krzywo-przysięstwa w obliczu Sędziego kryminalnego, nie mogą uwalniać Małżonków Mottów od regresu, we względzie cywilnym, tém bardziey gdy w myśl §. 309. tyt; X. Ordynacyi cywilney rządu zeszłego, dowolne tłumaczenie przysięgi, przez które myśl niestósowna do poprzedniczych układów iest podsunioną, nie może od kary krzywoprzysięstwa uwalniać; gdy powołani z winy Sędziego nie mogą szkodować; gdy na-

ostatek ocenienie przysięgi non continuo actu wykonanéy, tak należało do Sądu wyrokuiącego w względzie cywilnym, iak Sędzia kryminalny byłego rządu oceniał tę okoliczność dla uwolnienia obżałowanych.

Na mocy tego wywodu mniema Mecenas, iż Sąd Appellacyiny wchodząc w rozróżnienie skutków cywilnych od kryminalnych, nie tylko nieprzywłaszczał sobie prawodastwa, ale nawet gdyby tego uczynić zaniedbał, stałby się był winnym odmówionéy sprawiedliwości, według Art: 4. Kodexu Napoleona.

Ad II. Co do obrazy praw, strona powołana odeprzeć usiłuie, zarzuty rekursuiącéy z §. 1. tyt. XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy, oraz z Dekretów Królewskich dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego, i dziesiątego Października tysiąc ośmset dziewiątego powzięte, tém iedynym, iuż na początku iéy wywodu wyrażoném twiedzeniem:

że wyroki prawomocne rzeczywiście przez Sąd Appellacyiny naruszonemi nie zostały, że owszém wyrok zaskarżony w dalszym ich skutku został wydanym;

Z przytoczonego zaś przez rekursuiącą §. 24. tyt: XVI. Ordynacyi pruskiéy, w związku z §m porzedzaiącym 23. okazać usiłuie.

„ iż gdy w sprawie obecnéy, dla niedostatku dowodów, znaczenie wyrazu Vadium w punktacyi umieszczonego wyiaśnionéin bydź nie mogło, strona rekursuiąca zaprzysięgła czyn de veritate, a po takiem zaprzysiężeniu, czyn ten za prawdziwy uznanym został, i exekucya wyroku z alternatą na przypadek wykonanéy przysięgi nastąpiła. Lecz według dalszéy obmowy §. 24. gdy powołani przez własne zeznania strony rekursuiącéy, dowiedli krzywo przysięstwa, a przynaymniéy niezgodności przysięgi z myślą sędziego cywilnego, gdy okazali, iż to co stronę rekursuiącą usprawiedliwiło w drodze kryminalnéy, nie służy im na obronę w drodze cywilnéy, i Sąd Appellacyiny tak uznał; w niczém więc rzeczone prawo obrażoném niezostało; owszem §. ten staie ku obronie zaskarżonego wyroku. —

Zaprzecza daléy Mecenas powołany zdaniu rekursuiącego, iżby przytoczonych przez niego §§fów 377. tyt: X. i 15. 16. 17. tyt: VIII. Ordynacyi Sądowéy zeszłego Rządu, rezolucya puryfikacyina miała powagę równą prawo-mocnym wyrokòm, gdy ta nie iest samym wyrokiem, lecz tylko exekucyą onego

Mniema naostatek, iż §. 414. Ordynacyi kryminalnéy w porównaniu z powyższym, co do skutków cywilnych i kryminalnych wywodem, w analogii z §. 1411. tyt: XX. części II. prawa powszechnego pruskiego, nie mogłby rekursuiącéy od cywilnego zwrotu zasłaniać, a oddalaiąc zarzut z §. 370. tyt: V: części I. tegoż prawa powzięty, co do niewzruszonéy mocy Komplanacyi dwudziestego szóstego Maia tysiąc ośmset trzeciego, iako w Sądzie wyrokuiącym nie wnoszony, a przeto rozpoznaniu Kassacyinemu nie podpadaiący, równie

Ad III. Co do uchybienia Art: 154. Kodexu postępowania, utrzymuiąc, iż do samego Sądu wyrokuiącego należy ocenić, czy sprawa dostatecznie iest przygotowaną, lub nie;

Ad IV. Sądzi co do ostatniego zarzutu, iż strona teraz powołana, ani Sąd wyrokuiący nie uchybili Organizacyi Sądu Kassacyinego Dekretem Królewskim trzeciego Kwietnia tysiąc ośmset dziesiątego roku przepisanéy, gdy rzecz nieszła bynaymniéy o wzruszenie wyroków prawo mocnych rządu zeszłego, ale owszem o ich wykonanie.

Przy takich z oboiéy strony wywodach rekursuiąca na mocy Art: 10. pod liczbami 1. 2. i 3. Organizacyi Kassacyinéy domaga się skassowania zaskarżonego wyroku;

powołana zaś odrzucenia rekursu.

Po wysłuchaniu zatém Rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi, oraz wniosków Królewskiego przy Sądzie swoim Prokuratora, który rozbieraiąc pierwszą główną w sprawie ninieyszéy kwestyą:

czém iest istotnie rezolucya puryfikacyina, czyli ona iest wyrokiem ostatecznym i prawo mocnym, czyli i iakim sposobem wzruszona bydź może?

sądzi, = iż Rezolucya puryfikacyina iest wyrokiem sądowym, po wykonanéy przez stronę przysiędze poprzedniczym wyrokiem nakazanéy,

zapadaiącym, tenże wyrok poprzedniczy w myśl wykonanéy przysięgi za prawo-mocny uznaiącym;

i definicyą tę następuiącemi powodami usprawiedliwia:

1. powszechnie wiadomą iest rzeczą i samemi w obecnéy sprawie wyrokami stwierdzoną, iż przysięga wyrokiem nakazana nie mogła bydź prędzéy wykonaną, aż wyrok ią nakazuiący stał się prawo-mocnym, lecz w zamian tego po wykonanéy przysiędze rezolucya puryfikacyina nie mogła bydź pod żadnym pozorem wzruszaną. Jakoż w saméy rzeczy,

2. W całéy Ordynacyi processowéy pruskiéy obéymuiącéy przepisy postępowania w każdego rodzaiu processie, nie masz przepisów w processie maiącym za cel zmianę rezolucyi puryfikacyinéy, nie masz oznaczonego czasu w którymby wolno bydź miało odwołać się od takowéy rezolucyi. Niemniéy wiadomém iest powszechnie.

3. że z rezolucyi puryfikacyinéy następowała exekucya, ta zaś nie mogła bydź iak tylko skutkiém prawo mocnego wyroku. Rezolucya taka zapadała bez wszelkiego prawnego postępowania po wykonanéy przysiędze stosownie do §. 377. tyt: X. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy.

A tak zdaniem wnioskuiącego Prokuratora, rezolucyi puryfikacynéy nie można za co innego uważać, iak tylko za część wyroku do którego należy, za sam wyrok stanowszy, gdy wyrok przysięgę nakazuiący wyrokiem przedstanowczym nazwaćby należało.

W tym mieyscu odpiera Królewski Prokurator zarzut strony powołanéy = że prawo nigdzie wyraźnie rezolucyi puryfikacyinéy z powagą wyroku nieporównywa. Zarzut ten nieugruntowanym znayduie; iuż dla tego, iż prawo tak o rezolucyi puryfikacyinéy, iak o każdym innym wyroku definicyi nie daie, — iuż dla tego, iż rezolucya puryfikacyina iest właśnie decyzyą uznaiącą wyrok, do którego się stosuie za prawo-mocny; — iuż nareszcie dla tego, że prawo w §. 24. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy przewidziało zdarzenie, gdy strona fałszywie czyn iaki zaprzysięże. Nie dozwoliło iednak nawet w tym razie, to iest w przypadku krzywoprzysięstwa żądać zniszczenia iuż zapadłego wyroku, nie dozwoliło żądać restytucyi, ani inną iaką drogą poszukiwać zmiany wy-

roku, czyli rezolucyi puryfikacyinéy, lecz pozwoliło iedynie dochodzić szkód przez krzywo-przysięstwo zrządzonych.

Obraził zatém zdaniem Królewskiego Prokuratora, Sąd wyrokuiący wszystkie te zasady i przepisy prawa, gdy rezolucyą puryfikacyiną skassował, i wyrok rewizoryiny, pomimo téyże rezolucyi, tak wykonać kazał, iak gdyby przysięga Mottów nie nastąpiła. Następnie zaś popełnił obrazę §. 1. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiey podług którego,

wyrok pierwszéy, lub drugiéy instancyi gdy przeciw niemu środki prawne użyte nie zostały, lub wyrok rewizoryiny tak dalece iest prawo-mocnym, iż pod żadnym pozorem, nawet nullitatis uchylanym bydź nie może;

Obraził niemniéy Art: III. Dekretu Królewskiego w dniu dwudziestym Maia tysiąc ośmset osmego wydanego, a moc niewzruszoną wyrokòm prawomocnym pruskim zapewniaiącego. —

Co do §. 24. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy rządu zeszłego, mniema Królewski Prokurator, iż dowód przez stronę powołaną użyty wyroku zaskarżonego usprawiedliwiać nie może, — a to z następuiących powodów:

1. Wspomniony §. do ugruntowania skargi o wynadgrodzenie z przyczyny krzywo przysięstwa, wymaga aby przysięgaiący był o takowe przekonanym. Inne w oczach Sądu nie może mieć mieysca przekonanie, iak sądowe przez wyrok uznaiący winnym oskarżonego. W obecnéy zaś sprawie Sąd Appellacyiny miał przed sobą „wyrok„ drugiéy i ostateczněy instancyi, rekursuiącą i iéy zmarłego małżonka, zupełnie od zarzutu uwalniaiący, i regress do Denuncyanta o koszta zastrzegaiący.
2. Nieprzychodziła Sprawa do Trybunału pierwszéy Instancyi, i do Sądu Appellacyinego w téy postaci, nie żądano tam wynadgrodzenia za szkody bez nadwerężenia, lub zmiany rezolucyi puryfikacyinéy, lecz domagano się owszem aby rezolucya puryfikacyina zmienioną była. Nie wyrokowano, iż taż rezolucya w swéy mocy pozostaie, lecz ią owszém na przeciwną zmieniono.
3. Strona powołana oświadczyła w pozwach do Trybunału i Sądu Appellacyinego, iż chce krzywo przysięstwa dowodzić, i Sąd krzywo-przysięstwo uznał, a przez to obraził nie tylko zasady Orga-

nizacyi Sądownictwa, krzywo przysięsto iako zbrodnią Sądom Kryminalnym nie cywilnym do sądzenia oddaiące, ale uchybił §. 414. Organizacyi kryminalnéy rządu zeszłego stanowiącemu:

„iż zawsze skutkiem zupełnego uwolnienia (które zaszło w przypadku obecnym) które się gruntuie na zupełnym niewinności dowodzie, iest uwolnienie od powołania do inkwizycyi o toż samo przestępstwo.„

Naostatek co do rozróżnienia skutków cywilnych i kryminalnych wyroku kryminalnego, na czém się strona powołana naymocniéy opiera, czerpaiąc wszelkie dowody krzywo-przysięstwa z wyznań iuż sądzonych, i z samego wyroku uwalniaiącego; przyznaie Królewski Prokurator, iż w rzeczy saméy rozróżnienie takowe w wielu bardzo razach ma mieysce, gdy iednak prawo w wyżéy przytoczonym § 24. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy, skutków tych nierozróżnia, lecz bezwarunkowo do ugruntowania skargi o wynadgrodzenie szkód przekonania o krzywo-przysięstwo wymaga, sądzi przeto, iż w sprawie obecnéy skutki cywilne od kryminalnych rozróżniane bydź nie nie mogą, zwłaszcza gdy przy rozbiorze dowodów, gdyby ten mógł mieć mieysce w kassacyi, zapewne i w cywilnym względzie krzywo-przysięstwo znalazłoby się nieugruntowaném — i z tych powodów żąda skassowania zaskarżonego wyroku.

SĄD KASSACYINY

zważywszy,

iż w myśl §§ 377. tyt: X §. §. 16. tyt. VIII. 4. i 5. tyt: XXII. oraz 24. tyt: XVI. części I Ordynacyi processowéy pruskiéy, Rezolucya puryfikacyina w dniu piątym Stycznia tysiąc ośmset drugiego w skutku wyroku rewizoryinego wydana, nie może bydź uważaną iak tylko za wyrok ostateczny Instancyi, którego wzruszać §. 1. tyt: XVI. części I. téyże Ordynacyi, pod iakimkolwiek bądź pozorem zabrania.

Zapatrzywszy się na Art: III Dekretu Królewskiego w dniu dwudziestym Maia tysiąc ośmset osmego wydanego, niewzruszoną moc wyrokom ostatecznym pod rządem zeszłym zapadłym zapewniaiącego;

zważywszy

iż teraźnieyszy nowy process przez stronę powołaną przeciw rekursuiącéy rozpoczętéy,

czyliby miał za cel wzruszenie wspomnionéy rezolucyi puryfikacyinéy.

czyliby w myśl §. 24. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy, poszukiwanie wynadgrodzenia za szkody przez krzywoprzysięstwo zrządzone,

zawsze przeciwnym prawu się okazuie, równie iak wyrok który go dopuszcza, gdyż w pierwszym względzie, wzruszenie rezolucyi puryfikacyinéy obraża wyżéy wspomniony § 1. tyt: XVI. części I. Ordynacyi rzeczonéy;

w drugim zaś względzie rekursuiąca i iéy zmarły małżonek wyrokiem kryminalnym drugiéy i ostateczněy instancyi od zarzutu krzywoprzysięstwa zupełnie uwolnionemi zostali, z zastrzeżeniem im regressu o koszta do denuncyanta; §. 24. wyżéy wziankowany nie czyniąc żadnéy między skutkami cywilnemi i kryminalnemi różnicy w tenczas tylko wynadgrodzenie za szkody przez krzywo przysięstwo zrządzoney dochodzić pozwala, gdy strona o krzywo-przysięstwo przekonaną została;

zważywszy,

iż Sąd wyrokuiący przedsiębiorąc po prawo-mocném iuż uwolnieniu od zarzutu krzywo przysięstwa, powtórne rozpoznanie onego, bez nowych i ieszcze niesądzonych powodów, obraził §. 414. Ordynacyi kryminalnéy;

zważywszy

zatém w wyroku zaskarżonym obrazę wyraźnego prawa tak w §. 1. iako 24. tyt: XVI. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy, tudzież w Art: III. Dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego, niemniéy w § 414. Ordynacyi Kryminalnéy obiętego;

Rekurs Joanny Katarzyny z Szubertów pierwszym ślubem Jana Ross, drugim Piotra Wilhelma Motte Małżonki pozostałéy Wdowy, przeciw Zofii z Górskich Szymanowskiéy Regentowéy Koronney Matce, oraz Michałowi, Józefowi i Ignacemu Szymanowskim Synom, tudzież wzaiemne strón wnioski rozsądzaiąc:

Wyrok Sądu Appellacyinego Wydziału czwartego w dniu siedmnastym Miesiąca Listopada tysiąc ośmset dziewiątego roku zapadły kassuie. — Summę dwadzieścia pięć złotych od wpisu w papierze stęplowanym złożoną utwierdza, taką summę równie w stęplowanym papierze, przez powołanych

od ninieyszego wyroku, opłaconą mieć chce, tychże na powrócenie kosztów rekursuiącym skazuie, i sprawę w celu nowego rozsądzenia Wydziałowi pierwszemu Sądu Appellacyinego odsyła — mocą ninieyszego Wyroku. =

(podpisano) S. POTOCKI Prezes:

Wydrukować (L.S.) L Osiński Pisarz S. K.

Felix Łubieński
Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z oryginałem

(L.S.) Antoni Joneman
Sekretarz Jeneralny.